

**novi
glas**

magacin hak-a

Podučavanje
u
jezikoslovju.
ZA
UČITELJE I ŠKOLARE.

Od
Mihoviļa Nakovića,
školnika.

Pervo izdanje.

1877.

Tiska i naklada Eduarda Dick u Železnu.

Dragi štitelj,

zadnji broj za ljetos. Malo opširniji je nego dosadašnji, malo već članak od nekoliko ljudi. Ufám se, da barem dijelom odgovara tomu, ča si si ti očekivao od časopisa HAKA.

Sad jejur malo časa prošlo, da se je otkrio spomenik u Velikom Borištofu. U ovom broju smo se ali ipak još jednoč malo kritično bavili s tom priredbom.

Tako mi nadalje ništ ne preostaje nego da ti željim malo zabave s NOVIM GLASOM 5/84

marko

novi glas

magacin hak-a

IMPRESSUM/IMPRESUM:

vlasnik, izdavač/ eigentümer, herausgeber: hrvatski akademski klub/ kroatischer akademikerklub, schwindgasse 14/10 1040 beč/wien
tisak, naklada/ druck, verlag: literasverlag, berggasse 4 1090 beč
glavni urednik/ chefredakteur: marko szucsich, schwindgasse 14/10 1040 beč
redakcija/redaktion: stanko horvath, peter tyran, ludwig kuzmich martin gieler, andreas novoszel, dorotea zeichmann, andreas palatin
banka/ bankverbindung: raika filež/nikitsch, konto 2709

MIŠLJENJE POJEDINIHI OISCEV SE NE TRIBA SLAGATI S MIŠLJENJEM HAKA!

s a d r ž a j

IMPRESUM.....	2
GENERALNA - HAK FOREVER ?	4
ŽIVA SUBVENCIJA I ZA HAK ? ...	5
HAK I SAVJET ZA NARODNE GRUPE.	6
NAŠE PRVE SLOVNICE	7
KNJIŽICE ZA DICU.....	10
DANI SPLIĆANSKE MLADINE	12
LOJalni DRŽAVLJANIILI:..	13
NEKA POČIVAJU U MIRU - AMEN .	14
KARAKTAR I TAMBURA	16
LAUDA NOSTER, QUI VICIS IN AUTOMOBILU	17
KOMENTARČIĆI	19
TETA MARE I TETA BARE PRI NE= DILJNJOJ SV.MAŠI:.....	20
LIRIKA	23
CARTOON	26
TRIUMF	27

hak
HAK
 hak
 HAK
 hak
 HAK

HAK je lani počeo djelati na posljedica Symposiona Croaticona II, osnovali su se djelatni krugi. Predvidja se izdanje knjige sa svimi referati, ki čedu se prevoditi na gradišćanskohrvatski jezik; bilo je ovo ljeto skupnih akcijov s drugimi društvu, to se mora još dalje proširiti; Dan Mladine je bio uspjeh, od sebe razumljivo će se produžiti organiziranje ove priredbe, Dani gradišćanskohrvatske mladine u Splitu i Dani Splita u Beču su se ugodali, ovo se kani institucionalizirati; HAK podupira različne akcije kot na primjer spomenploču za Juraja Križanića, to će se nastaviti; HAK kani sudjelivati u okviru Saveza za narodne grupe i mu po mogućnosti pozitivne impulze dati; HAK je stupio u kontakt s molisanskimi Hrvatima, to se gleda kot početak oficijelnih kontaktova; kot i dosle čedu se gajiti kontakti s društvu u Jugoslaviji; HAK ima pozitivan stav prema dokumentarnomu centru u Šuševu i je pravan sudjelivanju; HAK kani program na četvrtke načinjiti još šarolikije; ako ostane još časa će se HAK morebit i trsiti da u društvu bude bolja atmosfera.

Ako si pogledam ovu listu, u

koj sigurno nisam preterivao se moram pitati: Ča mi još sve kanim? Smo čisto pobludili? HAK je prilično malo društvo u kom aktivno sudjeluje 15 - 20 ljudi (ako se tumači "aktivno" jako široko), a čini mi se ko da bi kanili tancati jednom ričom na deseti kiritofi. Ne vjerujem da je to spametno, da se HAK zame za toliko stvari. Ča nam hasni da moremo reć, kade smo sve sudjelivali, ako nismo skoro ništ 100-procentno sami završili. Mi (na žalost?) nismo profesionalci ki si moru vrime tako zarediti kot im je to potribno i kot bito morebit sami kanili. Pretpostavljam da u HAKu djelaju ljudi zato kad je veseli. Nima ali smisla da se ovi ljudi preoptereću.

Na žalost postoji ali problem, da se za neke posle nije dan drugi neće zeti ako se HAK ne. Ča naliže HGKD i HKD ko imaju ta društva sami dost djela, a zvana toga je HKD u zadnjem vrimenu demonstriralo da se za to ča mladina djela apsolutno ne mari. Kot i prošlo ljeto briliralo je HKD krez zato da nij poslalo još i jednoga zastupnika na generalnu sjednicu. Na svojoj generalnoj sjednici u Trajštofu je HKD još la-

"Do hat da Kulturverein
 Stepter und Morphiun
 geschrien"

(slobodno po F. R-u)

mentiralo, da HAK nijednoga ne šalje na o d b o r n e sjednice (ča dijelom uopće ne odgovara istini), ali onda kultur=, nomu društvu nij vridno poiska= ti generalnu HAKa.

Vratimo se ali najzad: Mislim da bi HAK morao već selekcionirati kot onih aktivitetov, ki nisu tako važni. Na primjer je čisto nerazumljivo zač mora HAK preskrbiti pinezi za izlož= bu jedne galerije iz Jugoslavi= je. Mi za naše vlašće posle ni= mammo dost pinez, mi bi je sami imali potribno. Mislim da ni=

smo odgovorni za kulturne odno= se izmed Austrijom i Jugoslavi= jom, iako bi to bila znamda za= nimljiva i zahvalna zadaća. Naš problem u trenutku je ali dib= lji, kod nas ide za opstanak. Takove financijelne eskapade si - iako se platu iz subvencijov - ne moremo dozvoliti. Ne valja da HAK djela samo zato da je prezentan u medija (ča je isto potribno) i da se more koncem ljeta dičiti količinom aktivi= tetov, nego si mora svoje djelo bolje zadiliti.---

živa subvencija i za hak ?

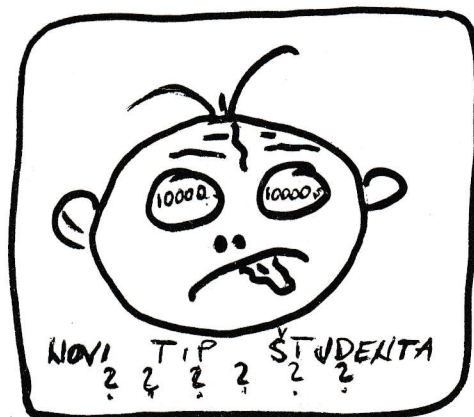
p. tyran

Sada je već ili manje sigurno: HŠtD dobilo je živu subvenciju za djelo glavnoga urednika Hrvatskih novin, HKD dobilo je živu subvenciju za društveno djelovanje po naši seli u Gra= dišću i u Beču, Prezidijum je dobio živu subvenciju za djelo naredno u uredu (kad su se ovi redi pisali još nije bilo objavljeno, ki će biti živa subvencija za Prezidijum), Hrvatska narodna visoka škola dobila je živu subvenciju za djelo sekretarice u službi za obrazovanje odrašenih.

Hrvatski akademski klub do= bio je živu subvenciju Lipo bi bilo, ali HAK nij dobio živu subvenciju, i naredno nima ni izgleda da bi ju dostao. Na žalost, ar ako se djelovanje HA Ka pogleda, na koliki polja klub djeluje, ko še vidi da bi uprav i HAK morao dostati živu subvenciju, sekretara ili orga= nizatora za sve ono djelo, ko do sada besplatno djelaju raz= lični študenti i aktivisti. Da ali nikako ne ide prez sekreta= ra, ki je stalno zaposlen u u= redu HAKa, su odgovorni jur zdavno upamet zeli i su do sada

za relativno niske stroške mog= li zaposliti različne ljude. A= li takovih ljudi je sve manje, ki skoro zaman alduju velik dio svoga slobodnoga vrmena za službu u HAKu.

Još očividniji je ov prob= lem ako se gleda na študente današnjega tipa. To su uglavnom ljudi, ki kanu čim brže završi= ti čim ugledniji študijum (ipak svaka im čast), da čim friže za= služu čim već pinez. Posljedice ovoga trenda su momentano za HAK teške, i čedu i za nekoliko ljet bit teške odnosno katas= trofalne za naša druga društva, ka računaju da čedu se ovi štu= denti vratiti u sela kad završu

svoj študijum.
Tako je i za HAK momentano teško skupa spraviti potriban broj angažiranih aktivistov da se more uspješno djelati i djelovati. Zato bi nam bila isto jaako potribna živa subvencija, plaćen sekretar, ki bi puno vrime stao u službi Hrvatskoga akademskoga kluba.

Pokidob se to do sada nij ugodalo i se naredno tako friško neće ugodati, apeliramo na naša druga društva, znači i na prezidijum, da njeve "žive subvencije" pri različni projekti djelaju i za HAK - tako dugo dokle i mi izborimo vlašću "živu subvenciju"!

hak i savjet za narodne grupe

U minulom ljetu se je u naši masovni medija, bilo u novina ili u radiju, dost opširno govorilo o Savjetu za narodne grupe. (Po terminologiji saveza: Volksgruppenbeirat). Da je HAK imao osebujan stav prema ovomu savjetu se u javnosti jur zna pokle se je rodola ova ideja bivšega kancelara Kreisky-a.

HAK je u glavnom svenek bio skeptičan prema realizaciji ovoga savjeta, iako se je jur ončas od kancelara Kreisky-a klubu obećalo najmanje jedno mjesto. Morebit je dobro da se još jednoč ponovi: U savjetu je 24 mjest podiljeno kot slijedi: 9 političke stranke (socijalistička i narodna), 3 crikva, 6 prezidijum i 6 HKD.

A kade je HAK? Na koga račun će dobiti HAK mjesto (ili mjesta

) u savjetu još nij rješeno. Da će dostati mjesto se je potvrdilo i od kancelara Sinovca i njegovih činovnikov.

HAK se na nijedan način neće zadovoliti s tim rješenjem da dostane svoje mjesto na račun od HKDa i tomu društvu takorekuć zame jedno ili drugo mjesto. Drago nam je da nam je HDK inoficijelno ponudilo jedno od svojih mjest u savjetu, ča pokaže dobru volju ovoga društva i lojalnost prema HAKu - HAK će se ali na svaki način boriti za to, da dostane mjesto ko ne ide na račun ovoga društva. Ili neka HKD i Prezidijum stavu po jedno mjesto na raspolaganje ili neka mjesta HAKa idu na račun političarov, ki će du ionako biti pastorčeta (Stiefkinder) u savjetu.

HAK nije ni isključivo gradišćansko društvo ni bečansko društvo, nego nadregionalno. HAK djeluje i po Beču i po Gradišću, se ada zalaže za sve. Zbog ovoga djelovanja mora HAK imati i ima osebujan status u krugu naših društav (HKD, HGKD, KzPGH, Prezidijum; od sebe se razumi, da ima HŠtD isto nadregionalnu funkciju)

HAK stoji na istom stanovišću kot i skoro sva druga naša društva, da uvjeti za pristup u savjet još nisu uspunjeni tim, da se utemelji osebujno "Odiljenje za narodna pitanja" u saveznom kancelarstvu. Potribni su i najmanje dva takozvani asistenti u ovom odilenju, ki bi po mogućnosti morali biti pripadniki ove i one narodne grupe. Dodatno šefu ovoga odilenja je savezni kancelar Sinovac u aprilu ovoga ljeta obećao jur ove dva asistente, tako da nebi bilo fair, ako se toga nebi držao.

Kot se je jur spomenulo, je Hrvatski akademski klub jur svenek skeptično gledao ov savjet, ali u dugi sjednica i diskusija u klubu se je odlučilo da, ako

dojde do Savjeta za narodne grupe, mora biti HAK isto zastupan u njem.

HAK ima tu prednost da se ne gleda opterećen od nikakove partijske politike, iako se smi i mora reći da je klub svenek pokušio pojti progresivnim putem. A ov put se je znamda ponekad razlikovao od puta drugih društav.

Ali cilj nam je svim i nam mora biti svim isti: Zalagati se, boriti se ako je potribno, i djelovati na hasan naše gradišćan-

skohrvatske narodnosti.

Ako se ovo more dostignuti djelom i pomoću Saveta za narodne grupe, onda će Hrvatski akademski klub rado djelati unutar ovoga Savjeta, u kom zaistinu imaju samo oni pravo da su zastupani, ki su za opstanak naše narodnosti

Petar Tyrán

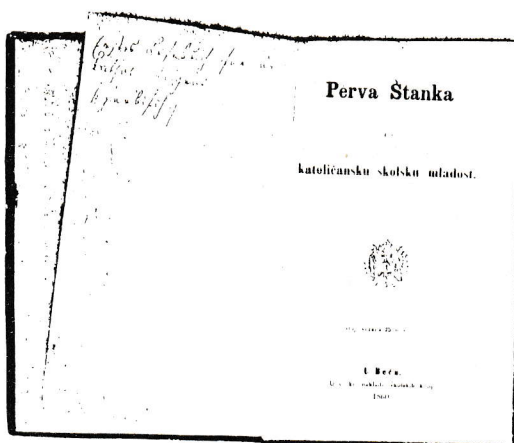
predsjednik HAKA

naše prve slovnice - nekoliko podatkov

Osebužno u vezi s gradišćabsko-hrvatskim rječnikom - s prvim korakom normiranja našega književnoga jezika - vidimo potrebu jedne nove i dobro izdane gradišćanskohrvatske gramatike. Takova nakana potribuje poznavanje i studijum naših "historičnih" slovnice.

Prvi podatki o jednoj našoj slovnici nahajaju se u knjigi J. Csaplovicsa "Croaten und Wenden in Ungarn, Pressburg, 1829." Csaplovics spominja stinačkoga farnika Šimona Palatina kot pisca jedne rukopisne slovnice ("Kroatische Grammaire"). Ov rukopis se - i kasnije - nij tiskao i na žalost se je u toku vrimena zgubio. Jako bi me zanimalo, ki dijalekt je služio Palatinu kot podloga.

Krajem 18. i početkom 19. st tvori ponovni procvat barokno-pobožne književnosti gradišćanskohrvatsku književnu normu, osebužno poznatu krez knjige Jožefa Ficke. Ali sekularizacija svih područjev žitka i kulture počela je naše pisce i intelektualce stavljati pred velike probleme - bilo je potribno izgradjivanje jezičnoga bla-

ga. Takovi pokušaji se moru dobro viditi n. pr. u školskoj knjigi I. Karnera "Slabikar aliti jimen knyz'ica Namen Büchlein ,Ofen, 1806."

Potpuno novi smjer jezičnoga razvitka počinje u sredini 19. stoljeća s Bachovom erom; akoprem se potom javljaju još dvoja važna djela pobožne književnosti (Thomas Jordan: "Kerschanzko Katolicsanzki nauk, Sopron, 1857." i Šime Meršić: "Zsitak szveczev, Pozsony, 1864"), stoju ona jur na koncu izrazito religioznoga razvitka gradišćanskohrvatskoga jezika.

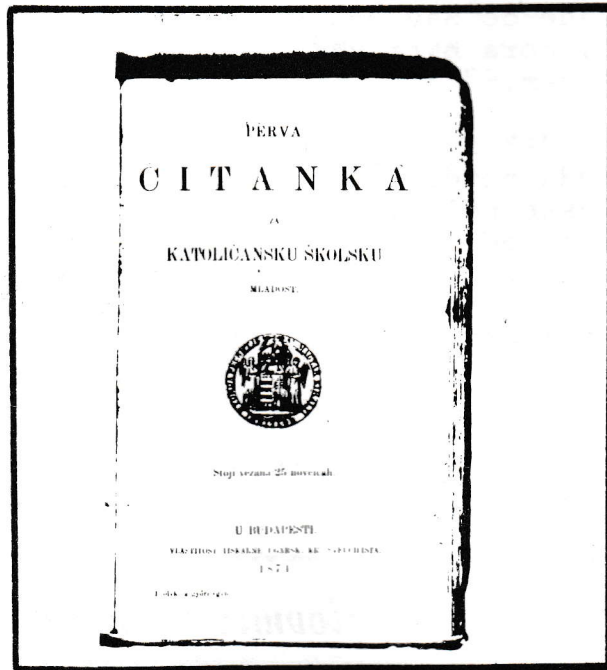
Po mišljenju mnogih počinje

oficijelno približavanje k južnomu književnomu jeziku izdavanjem "Kerstyansko - Katolicsanzkoga Kalendara" 1864. ljeta i "Zabavno - poucsnim Razgovorom o hrvatskom pravopisu" u drugom broju istoga kalendara. Zaistinu počinje približavanje k jugu s Bachovom erom, s centralnim izdavanjem školskih knjig u Beču za sve dijele monarhije. Hrvatske školske knjige, propisane za Hrvatsku i Slavoniju, bile su predvidjene i za Hrvate u zapadnoj Ugarskoj. Ovim knjigam, pisanim na štokavskom jeziku i reformiranom grafijom, su se suprotstavili farniki i učitelji u djurskoj biškupiji. Zato je ona dostala dozvolu, da posebne školske knjige predjela u grad.-hrv. jezik.

1853.lj. izajde u Beču "Slovnička čitanka za prvi razred katoličkih učionah u carevini austrijskoj". Ovu je Gašpar Glavanić adaptirao za hrvatske škole djurske biskupije pod naslovom: "Perva štanka za katoličansku školsku mladost UBeču. U c.kr.nakladi školskih knjig. 1860." (Kolophon: Tiskom L.Grund.). 158 str. 17,5x10,5cm

Citirao sam točni naslov 2. izdanja, od koga je očuvano nekoliko egzemplarov. Prvo izdanje iz 1859. ljeta je potvrdjeno u "Litterae circulares..." djurske biskupije. Poznata su i kasnija izdanja iz 1871., 1874. i 1882. ljeta, ali jur tiskana u Budimpešti. Ona su malo opsežnija - proširena sa štivom iz ugarske povijesti - i djelomično štokavizirana ("Perva čitanka").

Ostanimo kod izdanja iz 1860. ljeta. Po naslovu predloaga vidimo da je složena iz štanke i slovničkoga djela. Slovnica počinje na 127. strani: "Podučavanje u jeziku. Prvi početki slovnice i pervo pismeno podučavanje." Završava na

154. str. Ovo je zapravo naša najstarija tiskana slovnica! Za današnji čas već nima praktične vrijednosti. Za toliko važnija i interesantnija je za našu kulturnu i jezičnu povijest i za filološka iztraživanja.

Kad sam prvi put dostao ovu knjigu u ruke, još nisam znao gdo je ju napisao. Ali veljek mi je bilo jasno, da je to djeblo jednoga Poljanca. Najbolje se to vidi po jednom primjeru makaronizma iz seoskoga govora (str.129-130).

Slovnica ima četire dijele (razdelenja), predvidjene za pojedine četire "odsike" štanke. Zvana sintakse obdjelani su svi dijeli gramatike, iako samo za osnovnu školu i da je autor morao svoj manuskript izdjelati po spomenutom predlogu. Glavanić se je zalagao za približavanje našega književnoga jezika k južnomu. Bio je njegov problem: najti rješenje, ko njega kot jezikoslovca zadovoljava, ali istovrimeno je znao da mora ostati dosta blizak hrvatskomu dijalektu djurske biškupije. Nisu se njegove knjige upotrebljavale i potribile u očekivanoj razmjeri. Sigurno je tomu

kriva i nava reformirana hrvatska grafija, jer poslije Bachove ere se je opet pisalo ugarskom. (Ali i u Bachovoj eri su još izašla troja izdanja Karnerovoga šlabikara u ugarskoj grafiji: Ugarski-Starigrad, 1853. 1857., 1859.) Veću falingu moramo iskati u manjkanju mladih, agilnih ljudi, u zastaranoj generaciji učiteljev i farnikov, ka nije bila u stanju da slijedi Glavanićev put.

Pojava naše prve slovnice, kot samostalne knjige, nam označava novu generaciju piscev: "Podučavanje u jezikoslovju. Za učitelje i školare. Od Mihovilja Nakovića, školnika. Pervo

Podučavanje
u
JEZIKOSLOVJU.
ZA
UČITELJE I ŠKOLARE.

Od
Mihovilja Nakovića,
školnika.

Pervo izdanje.

1877.
Tiska i naklada Eduarda Dick u Železnu.

izdanje. 1877. Tiska i naklada Eduarda Dick u Železnu." 43 str 19,5 x 13.

Zapravo imamo u 19. st. dvi varijante jedne jedine gramatike, jer Naković je samo pojednostavio onu Glavanićevu. On se je opet jače naslonio na gradišćansku čakavšćinu. I njegova knjiga se nije toliko upotrebljavala, kot si je morebit Naković to očekivao, jer prvo izdanje ostalo je i jedino.

Mislim da je bilo potribno kratko nacrtati prve korake naše slovnice povijesti. Čudaputi se pozabi Glavanićeva gramatika a spominja se Nakovićeve kot prva. Vidimo, kako se je naš jezik jedanput približio književnomu jeziku na jugu, da bi se kašnje opet jače naslonio na našu čakavšćinu. Tim putem su išle svje naše slovnice de Meršičeve. Ja znam, da vl. savj. Št. Zvonarich jur duglje djela na novoj grad.-hrv. gramatiki. Uprav pred kratkim sam dostao u ruke: "Kratok pregled gramatike grad.-hrv. jezika", koga je on napisao skupno s mag. J. Vlasićem, jedan dobar nacrt, osebužno koristan za sve pisce.

L. Kuzmić

NOVI GLAS

magacin hak-a

Otravi se najzad k ocu.
 Kad ga otac zagleda s daleka,
 proteče preda njega.
 Zdigne ga iz praha,
 objami ga i reče:
**„Donesite najlipšu pratež.
 Veselimo se.
 Moj sin opet živi!“**

Er macht sich auf den Weg zum Vater.
 Als ihn der Vater von der Ferne sieht,
 läuft zu ihm hin.
 Er hebt ihn aus dem Staub,
 umarmt ihn und sagt:
**Bringt das schönste Kleid.
 Freut euch.
 Mein Sohn lebt wieder.“**

8

9

KNJIŽICE ZA DICU - INTERVJU S

MARTINOM ZIRKOVIĆEM

Martin Gieler

NOVI GLAS (NG): Kako je došlo do izdanja ovih knjižic?

MARTIN ZIRKOVIĆ (M.Z.): Kad sam jednoč slučajno bio na Stinjaki pominao sam se s Brankom Kornfeindom o izdanju knjižic za dicu, jer na ovom polju na gradišćansko-hrvatskom jeziku još uopće ništ ne postoji. On je to veljek prihvatio i tako se je ovo kolo počelo gibati. Kašnje smo dostali i druge pomoćnike. Tome Rešetarić izdjelao nam je znak za naš novoutemeljeni dje-latni krug "budućnost" (reda se jedan "B" uz drugi), a tim smo zapravo stupili u javnost. To je bilo u juliju, tako da smo za vrime ferijov mogli početi s djelovanjem. Ča mene veseli je to, da nisu samo Hrvati nego i Nimci u našem djelätnom krugu, kot na primjer Marlena Schnödel

učiteljica iz Niuzlja, ka nam je velikim oduševljenem moljala za naše knjižice. Zvana nje pomagali su nam Feri Sučić, ki je korigirao tekst i se je trsio za jezičnu liniju, Stagl Rosemarie, ka nam je sve stipkala i Stanko Horvath. Po izdanju ovih knjig nam je i sestra Gracijana Krajašić obećala nje pripomoć kod moljanja za knjižice, ke ćedu se izdati u budućnosti.

NG: Bi nam mogli na kratki predstaviti ove knjižice?

M.Z.: Ove knjižice imaju žepni format s opsegom od deset stran. Na prvoj strani je pofarbana slika. Kad otprete knjižice, najti ćete na desnoj strani sličice, a na lijevoj dvojezičan tekst; dvojezičan zbog toga, jer to odgovara našoj jezičnoj i socijo-

10

loškoj strukturi. Na desnoj strani prikazana je situacija, ka objašnjava tekst. Ali na razliku od naslovne strani su ove črno/bijele, tako da je dica mogu poфарbati. Na ovaj način se moru bolje identificirati tekstom.

NG: Kakova nakana stoji za ovim izdanjem?

M.Z.: Zapravo smo kanili jednim kamekom ustriljiti tri re-
pce; prvič da bi se dite bolje upoznalo vjerskim tekstom, da bi upoznalo da je Jezuš ča ži-
voga, da nam još svenek ima ča za reć; drugič da bi se dite odgajalo ne samo na nimškom nego i na hrvatskom jeziku i da bi pri tom ove knjižice stale roditeljem na pomoć; tretič, da bi se dite pomoću sličic razveselilo ovim knjižicam .

NG: Za ku dicu su mišljene ove knjižice?

M.Z.: Mišljene su za dicu u

starosti od tri do pet ljet, ali osvidočen sam da čedu je moć upotribljavati i školari u prvom razredu.

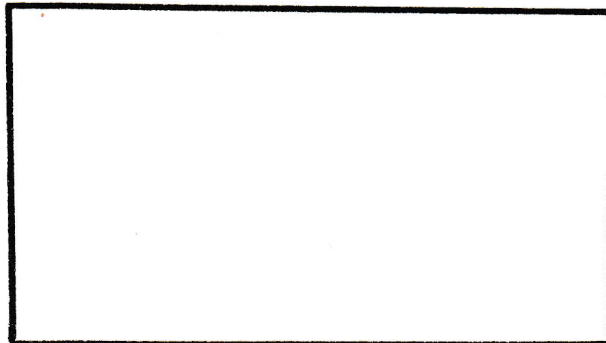
NG: Kako čedu se ove knjige prodavati?

M.Z.: Mi smo mislili u prvom redu na farnike, i to tako da bi se u svakom hrvatskom selu mogle naručiti ove knjižice na farofu. Onda bi si mogli predstaviti da se širu putem čuvarnic, kade se upotribljavaju. Svaka čuvarničarka dostat će nekoliko primjerkov svake knjižice. Mislili smo nadalje da bi je one mogle darovati dicit na rođendan dodatno cukričem. Tako bi došle ove knjižice polahko u svaki naš stan.

NG: Ča su daljnji cilji "budućnosti"?

M.Z.: Predviđamo izdavanje biblije u comic-stripu, i to stari teštamenat. Comic-strip zbog toga, kad se je biblija svenek štala u slika, a to će dicit sigurno olakšati razumivanje teksta. Zvana toga kanimo dicit ponuditi i svitskoka štiva, kot na primjer povidajke braće Grim vuk i 7 kozličev, trnoružica itd. na hrvatskom jeziku. Predviđamo i izdanje tipično gradiščanskih povidajkov, kot "Kako je nastalo niuzaljsko jezero" ili "Fortnavska gospa". Tim bi kanili pokazati na specifičnost našega kraja i našega jezika.

NG: Hvalimo na razgovoru.

Počelo se je ovo sve s tim da je došlo nekoliko Splicićanov u Gradišće, točnije na "Dan Mladine '84" u Gerištof. Ovde su gosti iz Splita upoznali nekoliko članov HAKa. Rezultat ovog upoznavanja i razgovorov bio je boravak grupe mladih Gradišćanskih Hrvatov u Splitu i "Dani gradišćanske omladine". O

DANI MLADINE GRADIŠĆANSKIH HRVATOV

U
SPLITU

29. augusta –
3. septembra

ovom boravku napravila se je u HAKu foto-izložba. Potom pozvao je HAK jedan dio onih ljudi u Beč. Splicićani došli su jako zanimljivim programom kot gosti HAKa u Beč. Utorak 23.X. predstavili su jedan dio svojega programa: Teatarska grupa "EPI-CENTAR SPLIT" prikazala je u pivnici Orwellov roman "1984." Roman je bio dobro dramatiziran i skraćen na najvažnije scene, tako da se je u kratkom času mogla pokazati problematika ove vizije budućnosti Orwella. Premda su tehnička sredstva (pozornica, svića, mikrofoni itd.) bila jako ograničena se je predstava vrlo dobro ugodala i publika je nagradila glumce dugim

aplauzom. Jedini nedostatak je bio ta da je glumce bilo vrlo teško za razumiti, jer su jako friško govorili. Kad se je to po predstavi kritiziralo surekli: "robot treba brzo govoriti."

Po ovom igrokazu slijedilo je stanje lirike mladih splićanskih piscev. Iako ov odlomak nij držao sve pjesnike mladje generacije se ipak more reći da se je predstavio reprezentativan i tipičan izbor. Lirika bila je laglje razumiti jer su se recitatori trsili govoriti malo polaglje i jako čisto.

Za dobar završetak večera skrbio je "Hatski trio" ki je bio reducirana na duo (treti član nij mogao dojt). Bilo je jako veselo, kad si je "Hatski duo" zajačio novoseoske, ke je i veliki dio gradišćancev poznao i s njimi jačio. Ali i Splicićani nisu samo sidili i poslušali, zajačili su si dalmatinske, ke su i kod nas dost dobro poznate. Tako se je jačilo dokle je krčmar magadio domom, a to je bilo u pol tretoj.

Drugi dan, srijedu, igrala je u dobro poiskanoj pivnici poznata rok-grupa "STIJENE". Početkom je publika bila malo "hladna", kot su to Splicićani rekli, ali navrijedi se je steplila, da ne velim spotila. Člani grupe su profesionalci, a po riči dvih slušaocev je bila i muzika potom: "profimäšig". Kad su "STIJENE" kanile završiti u pol dvanajstoj -duglje se u pivnici ne smi igrati- podignuo se je krik: "još, još, još", tako da se je koncert podužio za dobro pol ure. Kad se je završio se već -ili još- nikomu nij spalo. Odlučilo se je da se mora još ka mo pojti. Tako su gosti iz Spli

ta imali mogućnost da kušaju "sangriju a lá Beč". Izvan toga su se svi skupa malo bolje upoznali.

Drugi dan se je vozilo u Gradišće i to u Veliki Borištof na kiritof. Onda su bili Splitski gosti "KUGE", koja je organizirala program kiritofa. Ufamo se da su Splitski u Gradišću bili isto tako uspješni kot u Beču. Veseli nas da su nam obogatili naš kulturni program ovde u Beču i na kiritofu u Velikom Borištofu.

Zahvalujemo se i ufamo se da će ovo plodno djelovanje još čim dulje postajati! Isto tako se i zahvalujemo svim onim, ki su nam pomagali za vrijeme boravka Splitskih u Beču! **

LOJalni državljani ili:
"Handbook for not paying fines"

Kad se kod jednoga od naših društava svečuje kakova obljetnica, se pri toj prilici i ne zamudi osigurati svim nazočnim i cijeloj javnosti da su Hrvati jur svenek bili vjerni sinu svojoj domovine i da čedu lojalni ostati ča do groba. Nadalje se onda ali turobno mora ustanoviti da se prema našega predanoga držanja k domovini ova činjenica nikako ne odražuje u odgovarajućoj mjeri u narodnoj politici Austrije. Naše najveće želje su i do današnjega dana neispunjene i čedu kot i takove postajati za kraću ili dužu budućnost. Čutimo se prehinjeni i ishasnovani.

Ali pitam se, nismo li velik dio ovoga ravnoдушnoga odnosa prema nam i sami prouzrokovali tim da nismo bili pre malo nego čuda preveć lojalni. Kada god čujem rič lojalnost gluši u moji ušiju samo prvi dio riči: LOJ; to me natira na razmišljavanje (ar pölig rječnika se ov iz=

raz razlaže slijedeće: životinjska mast, osebujno krave i ovca. Tali se kod 55°- 60° C; lahko se stavlja u oblik ki se želji.

A ča smo mi Gradišćanski Hrvati u ruka politike znamda već nego loj, ki se po potriboći deformira i izoblikuje? Mi držimo vjernost tim ki nas ishasnuju kot im je to uprav volja. Ponašamo se kot dica ka se boju odvojiti od nemarne majke, ka im sve običe, ali nikakvo obećano ne drži. Zač držimo vjernost onim ki ju ionako ne poštuju, ju samo gazu nogom.

Odvojimo se ovih odnosov, ki su za nas zapravo okovi ki nas zasopu i nam otežavaju korake. Zač smo mi svenek drugim sredstvo u ruka, zač si jednoč sami ne išćemo našu prednost. 'Kakovu prednost' - ćete si misliti -, ča naša prednost ne leži u tom da znamo dva jezike'. Pravo imate, ali nam su prava i prednosti zasigurana, od kih sigurno nećete znati jako čuda.

U državnom ugovoru su Gradišćanski Hrvati imenovani kot zajednica ka ima ista prava na svoj jezik u istoj mjeri kot i nje nimški sugrađani. Potribno je ali da si išće svaki svoje pravo.

„No kakova je to prednost’-
ćete si misliti-, ako moramo si
prostiti naše pravo, znamda još
već plaćati moramo ako potribu=
jemo hrvatski kot uredni jezik,
a tomu na kraj ćemo morati i pod=
našati podbadanja "Warum krowo=
disch? Verstehst jo eh daitsch"’.

Opet imate pravo, ali ste
jur koč mislili na to kako je t
to s prijavami? Kanim vam pred=
staviti jedan čisto jednostavan
primjer: Policajac vas zastavi
i vam javi da ste bili pre fri=
ški sa svojim autom. Polag za=
kona, §... morate platiti ka=
štigu od ... šilingov. Obično
vas žere jad, ali ča vam preos=
taje drugo nego platiti?

Sada ali pretpostavite da vi
javite policajcu da željite hrv=
atsku prijavu. Ča tomu siročaku
drugačije preostaje nego javiti

to svojim pretpostavnim. Ali i
ta nima hrvatske prijave pri ru=
ki, jer to nijedan policajski u=
red u Gradišću nima. A prlje
nego ćedu dati štampati hrvatske
formulare, ćedu vam otpustiti
kaštigu.

Meni dosle nij poznat nijedan
slučaj da bi bilo ki gradišćans=
ki Hrvat, ki je potribovao hrv=
atsku prijavu (u Gradišću), tu
bio i dostao. S tim si je pri=
šporio barem 100 šilingov.

Ako željite još točnijih in=
formacijov, nazovite slobodno

Horvath Stanku,
Beč, tel 46-58-042

neka počivaju u miru - amen

- DOM -

Otkrivanje spomenika prilikom 450. obljetnice dolaska Gradišćanskih
Hrvatov bilo je spodobnije karminji nego dokazu aktiviteta i vital=
nosti naše narodne grupe.

Prvo veliko razočaranje bila je
vičernjica pred svetačnosti u
farskoj crikvi. Prez svake fan=
tazije izibrala se je "Pobožno=
st za domovinu i narod", a ta
se je molila tako monotono, prez
svakoga duha, kot da bi to lju=
dem bila neugodna dužnost. Tuž=
no je da nij bilo moguće prire=
diti za ov dogodjaj, ki bi mo=
rao biti za cijelo selo, a za=
pravo i za sve Gradišćanske Hr=
vate ča zvanarednoga, vičernju,
ka zaistinu odgovara svetačno=
sti. Sigurno bi se bio mali
krug našao ki bibio pripravan
prirediti vičernju vlašćimi
idejama ka bi na svaki način
bila življa. Ali laglje je po=
seći za čim starim, nego trapi=
ti si glavu. Jer to potribuje

barem do neke mjere kreativite=
ta.

Isto tako monotono odigralo
se je otkrivanje spomenika
"majka s ditetom". Govor je
slijedio govoru, a reklo se je
malo. Ča me je malo šokiralo:
Prevladala je (i ako ne računam
naše divne zemaljske političare
ki ne govoru hrvatski) nimška
rič. Sekretar HKDa je to i znao
razložiti: Ti dijeli govora bi=
li su adresirani uprav na te
političare. Kot da ti ionako
nebi točno znali kako se stoji,
ča bi nam bilo potribno, jer to
čuju kod svake prilike. A stati
se zbog toga isto ništ neće.

Političarom smo opet jednoč
dali mogućnost da nam velu kako
lipo je da je u Gradišću Hrva=

tov, kako važne su narodne grupe za Austriju, da su oni svi gizdavi na to i da ćedu nas kade

LAGLJE JE, DRŽATI GOVOR
NEGO RIČ !

je to nek moguće, podupirati. Oni to lahko običu: Laglje je, držati govor nego rič! A naši ljudi to rado čuju i se veselu. Za nas Gradišćanske Hrvate bi ali bolje bilo kad bi si ti političari u tom vrimenu u kom su te svenek iste fraze štrapacirali, bili malo glavu trapili kako nam moru zaistinu pomoći. Jer ako nas samo gladu a nam ništ za "jist" na daju, ćemo ipak ugladiti.

Ča naliže govor našega biškupa se more reći: Na biškupskom dvoru ništ novoga. Kako smo i mogli očekivati glede simboličku spomenika - ada majku s djetom - da će biškup govoriti o čemu drugomu nego o svojoj majki Pokidob da je to svaki od nas jur nekoliko puti čuo je opravdana zgornja izreka.

Ipak je bilo prilično čuda ljudi u Velikom Borištofu. Motivacije, zač su došli su ali bile različne. Stanovništvo sela je došlo zbog toga, kad je otkrivanje takovoga spomenika svenek ča zvanarednoga u seoskom žitku. Onda je prece ljudi bilo, ki su već ili manje "morali" dojt kad imaju funkciju ili u koj političkoj stranki ili u kom hrvatskom društvu ili u javnom žitku. Bilo je takovih, ki mislu, da prez njih ne ide, jedni su bili

NEKI SU DOŠLI DA SE SKRBU ZA
RASPRODAJU (SVOJIH) KNJIG

samo znatiželjni kako će se to sve odigrati, a manjina od lju=

di je došla u prvom redu zbog toga, da se intenzivno bavi prodajom knjig. Sve u svemu se mora reći da nij bilo prave atmosfere ku bi si človik od takove svetačnosti očekivao. Nij bilo pravoga žitka u ovoj manifestaciji (ako se uopće o "manifestaciji" more govoriti).

Sad se još samo pitam; Zač ov spomenik? Moram iskreno reći da ne vidim pravoga smisla. Ili se je znamda postavio zato da ljudi za 70 do 80 ljet budu mogli reći: Ovo je ta kip koga su postavili ti - no, kako su se zvali - Hrvati? Koga neka ov spomenik spominja na naše doselenje? Ako je ki svisan Hrvat ne triba spomenika, a ki nij svisan, ki se je jur asimilirao,

ZA KOGA OV SPOMENIK ?

ili nimac ga uopće neće registrirati. Sigurno, u radiju se je 26. oktobra svaku uru javilo da će se otkriti u sridnjem Gradišću, u Velikom Borištofu ov spomenik, ali tim austrijanci sigurno nisu bolje informirani o našoj narodnoj grupi i o našem stanju. Naredno ih se je čuda pitalo, ča mi jur opet kanimo, ako nisu uopće prvi put čuli o narodnoj grupi u Gradišću.

Tako je za mene jedini svitli momenat 26. oktobra bila zanimljiva izložba kipičov o Velikom Borištofu. Kompliment "Radnoj zajednici foto/film" koj se je ugodalo pokazati jedan odlomak velikoborištofske povijesti ovimi starimi kipići.

informativne, aktualne,
potribne
Hrvatske novine

Šmišna kombinacija, jer kot se čini nimaju ništ skupnoĝa - barem ne svagdir.

Skoro svako hrvatsko selo u Gradišću ko ča na se drži ima svoje tamburaško društvo. Tako i Trajštof; ovde postoji društvo, ko se samo naziva "tamburaški orkestar", jur 25 ljet. A kot se to kod naših društav razumi, postoji i trajštofska grupa iz samih idejalistov - početo od zborovodje ča do najmladjega početnika. Svi tamburaju zato da bi se gajila hrvatska jačka i da se ne pozabi naša vridna hrvatska kultura. A odakle se zna za ove visoke cilje? - To se pri svakoj priliki glasno izjavljuje.

Najveći dio stanovništva je do sada sigurno vjerovao na te ideale mladih muzičarov, jer se je sve gledalo malo površno. Pišem do sada, jer se je u tom mišljenju "malo" ča preminilo. Kako su ada trajštofski tamburaši došli do čemernoga glasa?

Trajštof ima - to je poznato - letišće za športske avione. Za čas boja bilo je to vojno letišće, prlje nimcev i onda rusov. Po boju dao se je ovaj letišćem na harendu. Pred kratkim otpovidale su politička i urbarijalna općina ugovor zbog razliĝnih uzrokov (u prvom redu zbog larme), letaši su alikanili ostati. Tako se je išlo na sud jer nij potpuno jasno, je li spadje ugovor pod najamsko pravo (Mietrecht) ili ne. U prvog i drugog instanciji dostali su letaši pravo, ali i seljaki i komunalni političari odlučili su se pojti na vrhovni sud, prem su izgledi dost čeme-

rni. Razumi se, da je ovaj proces dost veliko opterećenje za ovaj malo selo kot je Trajštof, ko ima ionako jur dost duga.

Letaši se jur čutu kot sigurni dobitniki. Nje ne podupira samo Teddy Podgorski nego i naš zemaljski feršt Kery i načelnik Željezna Korbatits, ki kani održati za glavni varoš letišće. Tako su prilikom kušanja vina u željeznu organizirali trodnevnu svetačnost na letišću, na ku je došlo još i letašev iz inozemstva. A da demonstriraju da se u Trajštofu ionako niko ne suprotstavlja su si pozivali i tamburaško društvo iz sela. Svaki pošten človik će si sada misliti: Kad je skoro cijelo selo protiv letišća, moru dugo pozivati. Ali ne! Nastupim se je veljek obećao. Manje sriće imali su letaši kod seoskoga farnika. Još i na intervenciju biškupa nij bio pripravan služiti mašu za letaše, jer nij htio spraviti zblud u selu.

Kad se je u Trajštofu za nastup dočulo, se je čuda ljudi uzrujavalo. To je razumljivo, ki ima rado ako mu se djelo podkapa Komentar Roberta L., berdaša: "Ja ću jigrat kade ću ja". Drugi tamburaši opet su se čudili da

ZDRAV STAV: JA ĆU IGRATI KADE SE MENI VIDI I KADE ĆU JA !

je toliko ljudi zbunjeno. Naredno su si očekivali još i aplauza. Bilo ih je jako malo ki su imali toliko karaktera da velu: "Za letaše ne grem jigrat". Tako se je i nastupalo. Potle se govori u Trajštofu da tamburaši ne moru reći "ne" kad ide za pinez. A teško je, pobiti ovu tvrđnju.

Da ima tamburaško društvo pre malo nastupov se ne more na

nijedan način argumentirati, jer je stoprv pred kratkim na svetačnosti Vorištancev zborovodja gizdavo izjavio, da ima s društvom oko 150 nastupov u ljetu. A zva=

150 NASTUPOV U LJETU

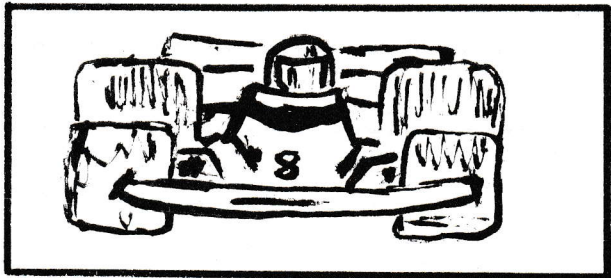
na toga imali su tamburaši na isti dan još jedan nastup, tako da to sigurno nij uzrok. Isto tako ne valja mišljenje da ima društvo financijelne poteškoće i da zbog toga mora gledati da dojde do nastupov. Ako bi to bio slučaj, morali bi se samo smanjiti gaži za tamburaše. Ali kani morebit zborovodja peljati svoj privatni boj protiv cijeloga se=

la? To nij jako vjerovatno. Ča onda još ostaje? - Pinez! Tužno je da tamburaši ne uptu da se na ov način rasprodaje naša kultura.

Ako je nekoliko tisuć šilingov - u selu se govori za 2000.- - već vridno nego simpatija u selu, onda to graniči na oprostite ovu grubnu rič - prostituciju. Pinezi su sigurno važni za svako društvo bilo ke vrsti, ali ako su najvažniji faktor, jedini ki drži člane kod društva, onda je faljeno. Zanimljivo je, da je tamburaško društvo Trajštof dostalo dosle svako ljetu dost visoku subvenciju od općine. Pokidob da i općina nastupa protiv letišća su jur svi znatiželjni kako će to drugo ljetu izgledati.

fanatičar

Lauda noster, qui vicis in automobile...

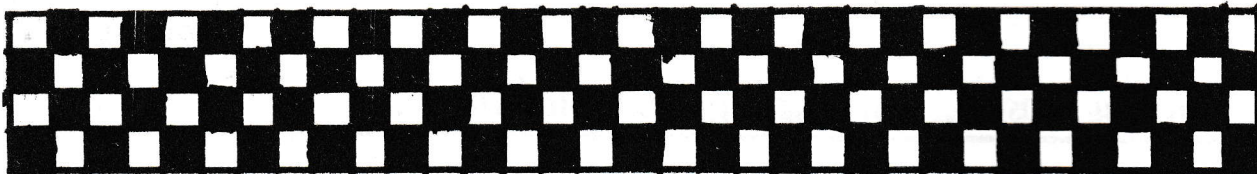
Konačno mu se je opet ugodalo! Naš super-Niki je nastao svitski čempion u kraljevskoj disciplini autošporta, u formuli I. Tisući i tisući austrijanci siđili su 21. oktobra pred televizorom da vidu, kako će Niki austriacus sa svojom inteligencijom - kot je to izrazio komentator - usvojiti drugo mjesto ko mu je potribno da dobene čempionat, akoprem je bio na štartu samo jedinajsti. Prosječnomu austrijancu pinile su se

od jada usta kad naš Niki nij mogao mimo šveda Johanssona, a kad je onda u četiri minuta presignao isto toliko kol skočio mu je pulz na 130 - 140. A onda se je krimi zapravo stoprv počeo: će mu se ugodati do i presignati još i Mansella, ki je bio 30 sekundov pred njim? Daleko već nego polovica Austrije bila je blizu srčenomu infarktu dokle ju je onda sam Mansell spasio tim da ga je njegov auto "ostavio". Za Laudu ali je to bila utakmica svoga žitka. Predivni komentator Pruellier imao je pravo kad je rekao kao novomu čempionu: "Cijela Austrija je gizdava na te!"

Vrhunac glorifikacije bili su onda članki u naši dnevni novina: ...najbolji vozač svih vrimen..., on ima možene kot kompjuter..., ...super=

man je dobio....., ...nadmašio je samoga sebe....., ... vozio se je kot da bi išlo za njegov čitak ..., ... pri vožnji je bio agresivan kot još nigdar prlje itd. Svi su aplaudirali našem novomu športskomu bogu. Vrhunski predlog ali dojtí će sad od NGa: Mi smo zato da se predjela "oče-naš" u smislu kot je to naglašeno u naslovu ovoga članka. Samo tako mu moremo pokazati kako ga zaistinu ljubimo. Ča to nas skrbi, da je Niki Lauda pobignuo pred fiskusom u Španjolsko? Ki od nas to nebi bio udjelao? Austrija triba takove heroje kot je on! Ča se mi marimo za centar za konferencije kod UNO-citya, za AKH i WBO ako naš Niki dobene? Nam je potreban Človik ki nam da zabiti u kako čemernom času zapravo živimo. Naši nogometaši i škijaši nas toliko puti razočaraju, a ako već ne bude Nikija, kako ćemo opet hrabri nastati, na kom

ćemo se onda orijentirati? A morebit još važnije: S kim moremo trpiti kad je u teškoća? On je prevladao smrt (ča se još nij čuda ljudem ugodalo) po nesrići u Nimškoj 1976. ljeta. Kako je bilo lipo kad smo mogli svi s njim trpiti kad su u McClaren - momčadi svi tako očigledno favorizirali Prosta. A ipak: Mi smo konačno trijumfirali. Pokazali smo, ča je pravi austrijanac. Prez svake sumlje: Najbolji smo! A za sve, ki to tako pravo ne moru vjerovati morem citirati našega saveznoga kancelara, ki je željio u telegramu našem Nikiju sve dobro i je pisao da se je opet jednoč pokazalo -a su Austrijanci tote prvi, kade ide za inteligenciju i teško djelo...!?

NOVI ODBOR HRVATSKOGA AKADEMSKOGA KLUBA

predsjednik: PETAR TYRAN
potpredsjednik: ŠTEFAN ROTH
tajnik: KLAUDIJA FABIANITS
blagajnik: MONIKA DOMNANICH
referenti za sridnjoškolce:
JANDRE PALATIN
AURELIA VUKOVICH
BERNADETTA LEOPOLD
referent za kulturu:
STANKO HORVATH
referent za štampu:
MARIJANA GRANDITS

referent za pedagošku akademiju:
KRISTIJAN WILD
referent za internu organizaciju:
GABI BERLAKOVICH
urednik za novi glas:
MARKO SZUCSICH
kontrolori:
GERLINDA PAUER
IVICA MIKULA

„komentarići“

Ovo je nova rubrika u NGu u kojoj se namjerava komentirati na sarkastičan, koč-toč i sarkastičan način događaje u politici, javnom i društvenom životu, u našem društvu itd. Prosim sve Hakovce i štitelje NGa za prinose.

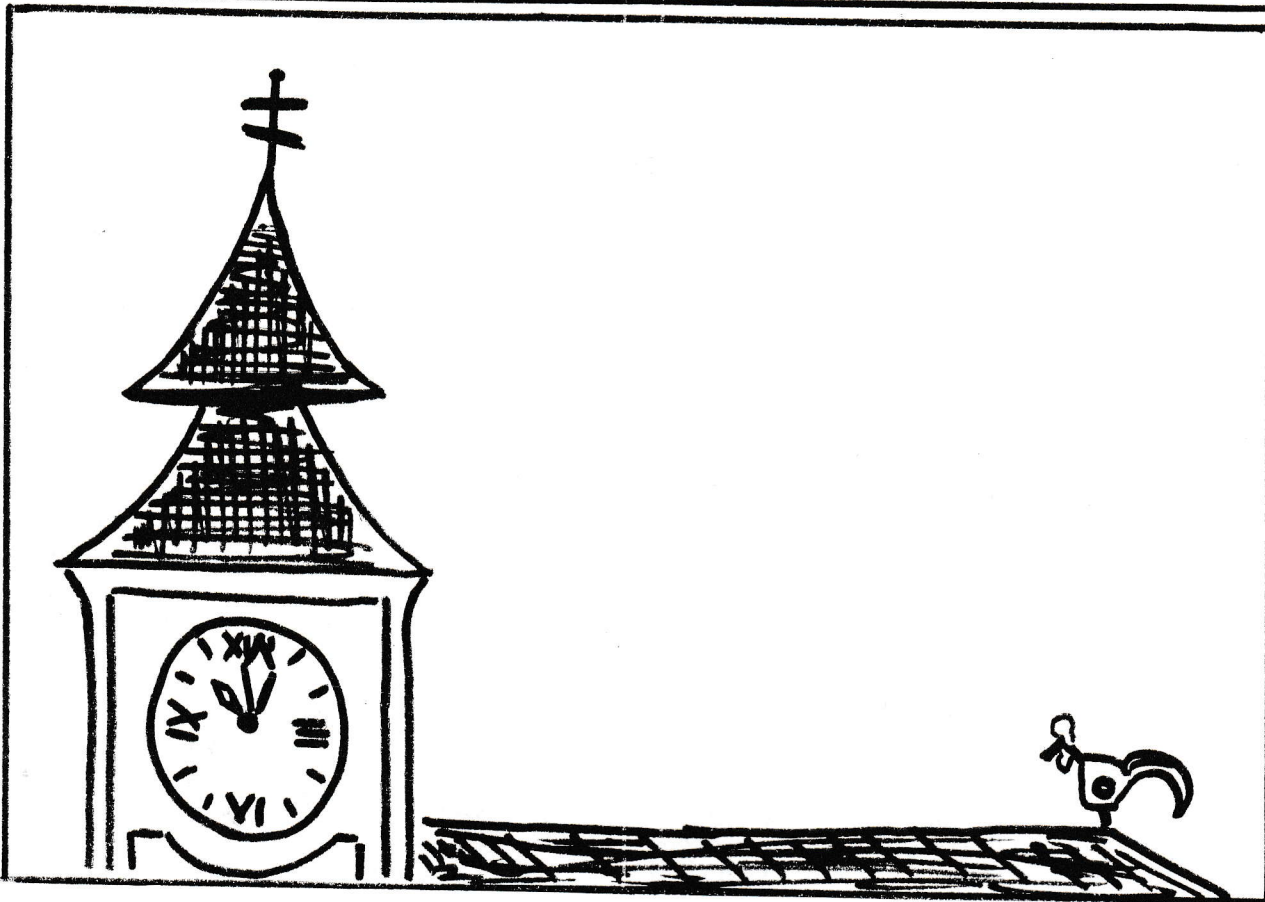
GRADIŠĆANSKI HRVATI SVE ŠAROLIKIJI. Sad je konačno dokazano: Gradišćanski Hrvati su pravo obožavanje austrijske kulturne scene. Ne samo da se gledaju jeđni za jezične fosile (ufajmo se da se ne čutu i tjelesno tako čemerno!), drugi opet tako napreduju u svojem jezičnom razviku da skoro već nij hrvatske riči u njevom govoru, sad imamo jur i tretu grupicu, ka se sve već formira: J e z i č n e f o l k l o r a š e !!! Točan katalog normovke se moraju ispuniti da se človik smi brojiti jezičnim folklorašem još nij izdjalan, relativno sigurno je ali da narodna nošnja nij potribna.

OTKRIVANJE SPOMENIKA. Kot izgleda je prominilo HKD svoj kurs u razgovori s političari. Očigledno se misli da je put k uspjehu ta, da se pred političari kleči, da se izvišavaju i gladu. Kako bi drugačije bilo moguće da veli predsjednik dr Mueller po svojem nimškom govoru pri otkrivanju spomenika u Velikom Borištofu: "Entschuldigen Sie bitte, dass ich ihre Nerven jetzt auf kroatisch strapaziere"! Kako bi bili naši siromašni političari mogli i s tim računati da na jednoj hrvatskoj priredbi moraju poslušati hrvatske govore! NG že-

lji HKDu na svojem novom putu sve dobro i malo braunastih vratov....

KERY UGRSKOHRVATSKONIMŠKI GRADIŠĆAN. Iako drugi izbori još ne stoju pred vrati, je prezentirao naš zemaljski poglavar novu orientaciju u svojoj politici: Apelirao je na sve u Borištofu, porušiti granice med Hrvati i Ugri, Ugri i Nimci i Hrvati i Nimci u Gradišću. Znači: Naučimo se jezik drugih narodnih grup (ako ukjučimo u ta izraz i to stanovništvo Gradišća s nimškim materinjim jezikom). Tomu more NG samo reći: Bravo zemaljski poglavaru! Jur svi znatiželjno čekamo, kada će se Kery početi učiti ugrski i hrvatski. P.S.: Iako je ov predlog od političara i mi jur znamo dva jezike, prosimo naše štitelje pomisliti: tri je već nego dva!

HAK I EROTIKA. Pri generalnoj sjednici HAKa rekao je stari i novi predsjednik P. Tyran da se kani trsiti da bude u dođućem ljetu u klubu bolja atmosfera. To si predstavlja tako, da nastane u klubu sve malo intimnije - NG se pita: Ima to u njegovim ljetu još potribno?

Zvoni male crikvice zamuknu, farnik je jur došao iz sakreštije i je na putu k oltaru, kad se još jednoč zglasno zabušu vrata. Prez sape doplanta teta Bare do škamla u kom pri svakoj maši sidi i se sjede, kot obično, uz tetu Maru. Ta pogleda oštro prik svoje očalje, ke nosi samo u crikvi, da bi bolje mogla slijediti maši, kot to ona veli.

"Ovakovo blago od sina jimat", pošušlja Bare, ka još svenek zrak lovi, Mari prik, "sad se ga je čer sopet tako nažerao da denas ne more 's stelje van. Kad sam ga bila maši zbudit ko me j' skoro s ruljaucem ubio! Takou graus, s čim sam si ovo nek zaslužila!" - "I moj se ponaša kot svinja. Svu stelju je pred kratkim urigau, a kad sam mu zdivala se j'nek smijau. Z moju lašću palicu mi se j'groziu. A ja ti velim, ta njegova za niš' ni' bolja. Ako njega ni' ko se ga sama napije, a ako j' on doma se ga skupa naljokadu. Najvolili bi kad bi jim umrla da dođu do moji pinez. Ali ča sam ti 'oš kanila povidat"

Teta Mare se je sad spomenula, da je teti Bari kanila jur čer povidati kako su joj junaki pred nekolikimi dani zašufali dimljak i da ona sad sumljivo gleda sve u selo da bi doznala ki je to bio. Jur si zna predstaviti ki je to mogao biti. Kad joj je to sve povidala je maša ravno kod evendjelja. Kad se po evandjelju opet sjedu, pehne Bare Maru: "To si poglej Rezu Jogarovu tri rede pred nami. Ta jima denas sopet krljaču nasadjeno ka izgleda kot šerblj" - "Ti nisi vidila nje šujdlje. Nauput si je zeleno lakirane u=

kla. Da tu staru kočku ni' sram tako se uprauljat! Ali si urila malu Riktarovu? Ta jima gonc kratke vlasi, samo odzad jima malu kosu, a tu si je dala zeleno pofarbat. Ja ti velim, 'va mladina je čisto pobludjena. Ta mrcina i niš' ne pozdraulja kad ju na cesti vidiš. 'Vo ti je križ zis 'vimi mladimi ljudi. Znaš, kad gre za junake ko ta frajla ni' tako tiha. Svaku sabotu-nedilju ju vidim s kim drugim jutrovu kod našega kuta stat. Ta će 'oš gorja nastat neg te z noht-kljuba."

"Amen"- gospodin farnik je završio svoju prodiku.

"Bog plati" odgovotu teta Mare i teta Bare u zboru sa svimi vjerniki.

Za kratak čas naše dvi tete nimaju ništ za govoriti. Teta Ma-

re lista u nje "Kruhu nebeskom", a teta Bare si je zela oče-naše iz kikljače i sad gnjavi kogulice med prsti.

Miništrant da s zvonom znak za pokleknuti. Veljek se podfuznu teta Mare i teta Bare malo najpr u škamlu, tako da su njeva koljena malo na tlo, one ali još već ili manje sidu. Najednoč zagleda Bare mladu divojku ka sidi uz Maru i se nij pokleknula. "Češ se veljek pokleknut!" - "Prlje neg' ću se tako kot Vi se gor neću." - "Ček' nek, ću ja tvojoj majki povidat kako trubava si. 'Vo tu svit 'oš ni' doživio, niš' poštenja pred starim človikom nima." - "Ka-ko ću jimat pred takovim človikom ki mi nikako ne more bit pretkip 'oš i poštenja?" - "Trubu stisni ti mrzoća. Ću to ja sve kod vas doma povidat." - "Činite ča čete ali dajte mi mira." -- "Ova-ko ča, kad bi si to mi bili dozvolili kad smo bili mladi bi naš naši doma bili zlomazdrili kot se kera. 'Va mladina već niš' rešpekta nima."

Teta Bare se tako jadā da skoro petnajst minut okolo sebe ništ upamet ne zame. Stoprv kad miništrant opet zazvoni se malo uputi i se poklekne.

Pred tetom Marom sidu dva ditići ki još školu idu. Iako je dost mjestu u škamlu joj nij pravo da ovde sidu, a ne najpr med di-com. Kad se pokleknu veli jedan drugomu: "Ti jimaš ča za useknut sobu, meni 'ur celu mašu nos curi." - "Ček, ja ću pogledat." On po-seže u sve žepe, ali ništ ne najde. "Ti, na žalost nimam ništ ovde

". Ali sad ima teta Mare dost: "Čete velje mučat! Crikvi se ne poma, kaj smo?" Ditići veljek zamuknu.

U međjuvrimeu se je počelo pričešćanje. Od sebe razumljivo se stanu i teta Mare i teta Bare. Pred sobom zagleda teta Mare teta Jošku i si misli: 'Ovo si ga poglej, ceo tajedan nek zdiulje, a nedilju se gre pričešćat.' Teta Bare opet gleda u dicu, je li će kađe koga najt, ki je ništvidan, da mu onda po maši veli, kako se ima crikvi za ponašati.

Po pričešćanju sve dvi kleču u škamlu. "Si vidila, Joška ta vrag od muža se j' bio pričestit, ta pogan," povida Mare. - "To j' pravi skažljivac, ta gre nek zato da ga drugi vidu. Slučajno sam vidila Roze nje maloga. Ta ne more crikvi mirno sidit, vas čas rova. Ču joj morat jednoč reć da mu to zacipi ako bude potribno." Najednoč se obrne jedan od ditićov ki sidu red pred ženami i veli oštro: "A mučat crikvi!" Teti Bari ostanu usta otprta, a teti Mari se je skoro oštija zaletila. Dugo ali nisu presenećene: "Ti posran ko ako velje ne mučiš, ćeš jednu ulovit." zagrozi se teta Mare.

"Idite u miru"

"Bogu hvala"

Pred crikvom se teta Mare i teta Bare još kratko raspominaju. Konačno veli Mare: "'Va mladina već niš' ne drži do vjere i crikve. 'Vi bi se kerali svi skupa dobro zmlatit, bi 'ur katoliš nastali. Bare, daj si raćit." - "Tolikajše ti željim, Mare" Opet jednoč je obična sv. maša mimo.

I ♥ STINJAKE

R A S T A N A K

Kad smo se lučili
spadale su riči kot mrzle kaplje,
a srce je gorilo
od ljubavi.
Strašno me je stiskalo i
vliklo prema tebi,
a ti si skrsnuo.
Plakala je ćut
prez jauka i krika,
ali neizdržljivo.
Kratak rastanak, tolike riči
ostale su neitrečene.
Tepale suze u mrzloj noći.
A ti?
Izgubio si se.
Ja polako idem kroz selo.
Mrtvo je i prazno.
Veli mi: Človik je sam.
Stalno se samo ufa.
Iluzije i zaljubljenost.
To se pasa skupa.
Mislim na te i pišem.

D.Z.

perpetuum mobile

tiho gazi zaduženo vrime
sunčani traki išću staze
med kitnjavi labirinti

na stabavlju lišće minja svoje lice
med mrazaci ležu hladne pjesme
progutane od glupoga vjetra

izvan najdenog sebe
najdem zgubljenoga mene

novo moje sebe čeka
na zgubljivo mene

magla -
imagina vagina

sve dalje se giblje
perpetuum mobile
- novo moje ja luta
izvan najdenog mene!

051084 an

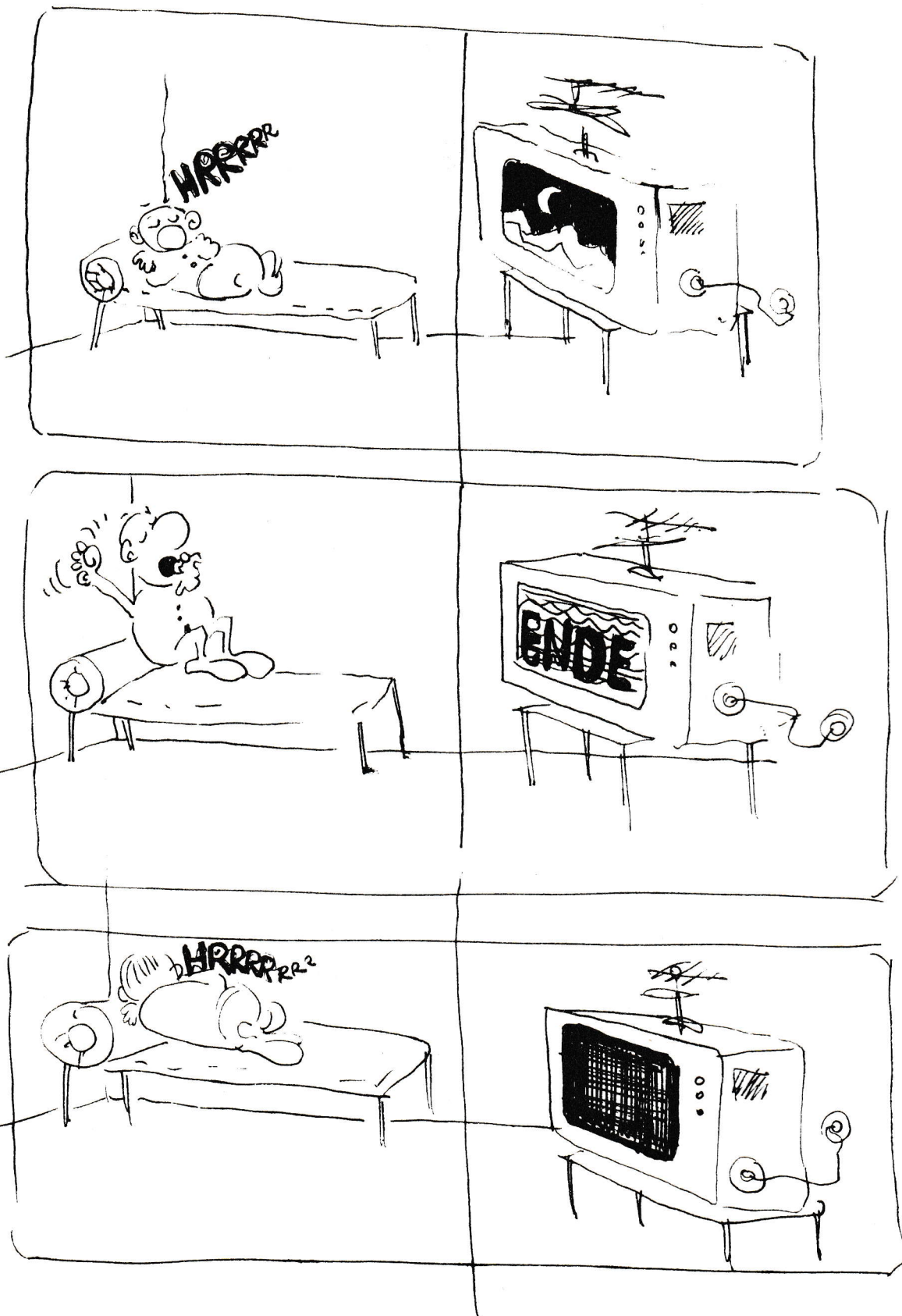
apokalipsa človikoboga kalipso

sila urana bogom postala nad ljudi vladala
nije papir biblije više strah
bivladarska ličnost predestinirani bog-človiki
nas već dugo ne vidu
zažerani u nami
nad nami barataju žrtvovaju
bogovanje pent a gona
maša - pretvaranje vina i kruha
goristajanje iz raketnih grobov
strah je tijelom postao
nad gravitaciji vladao
s teleskopi i sateliti observirao
kaštiga homodea
programirana ideja militarizma
bog na deponija
papaskope u ruka
robi ništ već ne vidu
visokobetonbogmonumenti bogatuški se rušu
veliki petak dirty friday za analfabete
monitori kibernetično genetično goristajanje
videokastriraju
bog je mrtav Ě neka živi bog Ě
svi ubogi after otvoru i se na seelenunfriedhof ne nosu
nego atomiziraju

030684an

CARTOON

(iz broja 9/79)

Kad bi nek jur jednoč došle te hrvatske tv-emisije

TRIUMF !!

Frehhajt, sad me je šefredakter na zadnji sajzn od ovoga vrije= da unnicig cajtšrifta verbanau. A to nek desvegn, kad mi ne fr= guna triumf i erfoljg, koga sam u zadnjem času errajhau. Ali, vos suljs, ja ću jubilirazi an diser štelle. Hajrig nacional= fajertog je bevajzau, da sam se lectendlih auf da goncn linije durhsecau. U Grosvarasdorfu sam "live" erlebau ende od kompfa s radikal Hrvati. Kuljturvrajn je sad fulj na mojem štondpunktu: Nur kane vellen! Džon, moj long jerig intinfajnd će još nastat moj buznfajnd ako se ovako da= lje entviklja. Ako se bedenka kakov je friha bio, je njega verdegong fenomenalj. Došao je cur ajnsiht da se mora za čuda veniga aufregat ako se po nimš= ku, a ča je još unajgenniciga je to da se sad i zbog Hrvatov već ka menšnseel' ne prauha auf regat, ako nako nek nimške red= ne držu. Ta enthiljunga je mit an vort bila špice veronštoltj= tunga. Ollerdings je bilo i lju= di onvesend, ki su to untergro= bali. Sad se cum bajšpil Kery kani naučit-hrvatski i ugrski. To se mora obšteljať. Stopr onda će bit naš triumf volštendig. Ali i to ćemo još vervirklihat! Unferhoft unteršticungu smo er= holjtali od bišofa od ajznštota Ta je va Akademkakkaljeb poslao nimško pismo. Unzaans zna tomu nek ferlautborat: Bravo, ov kurs se mora fortsecat. Kot dobar bajšpil vam je ovo faksimile cur onsiht. s hercerfrišend vital gròm vas pozdravlja

RO-BO

DER BISCHOF VON EISENSTADT

A-7001 EISENSTADT, 5.11.1984
St. Michaelsstr. Tel. 03408 2030

Liebe Burgenländer in Wien,
liebe Freunde des Burgenlandes!

Gerne wende ich mich wieder an Sie, um Sie auf das bevorstehende Fest des heiligen Martin, unseres Diözesan- und Landespatrons, aufmerksam zu machen, das wir in Wien am Sonntag nach dem Festtag festlich begehen wollen. Es steht diesmal im Zeichen von 2 besonderen Jubiläen: Die Diözese Eisenstadt gedenkt ihrer Errichtung vor nunmehr 25 Jahren. Vor 60 Jahren wurde der heilige Martin zum Patron des Burgenlandes bestimmt. Das St. Martinsfest in Wien wird durch die Theologen unseres Priesterseminars gestaltet.

Ich lade Sie herzlich ein,
am Sonntag, 18. November 1984, um 18 Uhr
am Festgottesdienst
in der Pfarrkirche St. Michael in Wien, 1. Bezirk,
teilzunehmen.

Nach dem Festgottesdienst ist - nach burgenländischem Brauch - eine Begegnung bei Brot und Wein im großen Refektorium des Klosters St. Michael vorgesehen.

Mit meiner Einladung an Sie verbinde ich die Bitte, auch Ihre Freunde und Bekannten auf diese Feier aufmerksam zu machen.

In der Freude auf ein Wiedersehen
mit freundlichen Segensgrüßen

F. B. ...
Bischof von Eisenstadt

Be

HRVATSKI AKADEMSKI KLUB / KROATISCHER AKADEMIKERKLUB
SCHWINDGASSE 14/10 1040 WIEN / BEC
Tel.: 0222/65 14 014

DR NIKOLA BENCSICS
Waldhofweg
7000 EISENSTADT

P.b.b.
Erscheinungsort: Wien
Verlagspostamt : 1040

DRUCKSACHE